

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2015

ВЪВЕДЕНИЕ

Променящата се социално-икономическа среда в България оказва неминуемо влияние върху стандарта на живот и социалния статус на различни групи население. Структурните промени в икономиката, динамиката на безработица, негативните демографски тенденции са обективни предпоставки, за социална изолация и затруднена адаптация към новите житейски реалности за определени групи от населението.

Адекватно на променената социална ситуация, като основен приоритет в местната социална политика е изведен създаването и прилагането на по-добър модел на грижа и подкрепа за хората в неравностойно социално положение – както в специализираните институции, така и живеещите в общността.

Ангажиментът на Общината, в качеството и на доставчик на социални услуги, е да мобилизира всички ресурси- материални и човешки, с основната цел: да осигури достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, при гарантиране високото ниво на предоставяните услуги, съобразно утвърдените държавни стандарти и критерии.

Необходимостта от разработването и приемането на Общинска стратегия в сферата на социални услуги произтича от:

1.Променящата се социална – икономическа макрорамка и специфичния демографски модел.

2.Динамика на потребностите на целевите групи, потребители на услуги. Идентифициране на нови бенефициенти, нови потребности.

3.Непрекъснато увеличаващия се брой от нови услуги и нарастващия обем дейности и структури, свързана с предоставянето, методически и административен контрол. . Необходима е координация – както на ниво общински структури, така и с другите институции и партньорска мрежа, с цел повишаване на ефективността и качеството на управлението.

4. Въвеждане на нови методи на социална работа, методология на услуги и модели на управленчески решения – адекватни на новите реалности и изисквания. Отвореност към нови европейски и национални практики.

5. Ангажиментите ни като орган на местното самоуправление – засилен процес на децентрализиране на социалните услуги и делегирането им от централната власт към регионите и общините. Реализирането на държавни приоритети в социалната сфера.

1. АНАЛИЗ НА ВЪНШНАТА СРЕДА.

1.1. СОЦИАЛЕН И ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ - ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Населението на Община Нови пазар възлиза на около 20 834 жители,. Броят на мъжете -10 190 е приблизителен с този на жените –.10 644

Градското население превишава селското с 2,35 пъти: 14614-градско и 6 220-селско./Данните са към 21.07.2009 .г./

Наблюдават се негативни тенденции по отношение динамиката на броя население и неговата възрастова структура.

Ясно очертана е и тенденцията за застаряване на населението. Съотношението между лицата в подтрудолюбна възраст – деца и младежи до 18 г., и тези в надтрудолюбна възраст – пенсионери и стари хора, е 17,51% към 20,14 % ; Към края на 2009 г. трудолюбното население е 62,35%. Посочените съотношения са сериозни, с оглед масовия миграционен поток на млади хора към вътрешността на страната и чужбина.

Процесът на застаряване е по-типичен за селското население. Специфичен за нашата община е големия брой самотно живеещи в отдалечени от града населени места.

Могат да се набележат няколко типични групи в социален риск:

По данни на Дирекция"Социално подпомагане", лицата с трайни увреждания – с трайно намалена възможност за социална интеграция, към м. октомври 2009 г. са 1300 Около 1100 от тях получават месечни добавки за социална интеграция. Близо 270 са лицата с първа група инвалидизация – над 90% с чужда помощ. Поради влошеното си здравословно състояние те са обект както на социално подпомагане, но преди всичко на здравни грижи и услуги.

За 2009 г. по данни на Отдела за Закрила на детето към същата Дирекция 111 деца се водят в социален риск, обособени в следните групи:

- деца, живеещи в семейства в неравностойно положение – самотни родители, родители с увреждания или с риск от изоставяне;

- деца със специални нужди – здравословни или образователни
- деца с проблемно и девиантно поведение
- необхванати от училище, с риск за отпадане и отпаднали – предимно от ромски произход
- деца, жертви на насилие или на negliжиране
- деца в институции

Общият брой на алтернативните семейства, включително осиновителните семейства, кандидат осиновителните и семейства на роднини, е 42. Съотнесено към броя на децата в риск, цифрата е тревожно ниска. Сега започна да набира сила приемната грижа, благодарение на кампаниите, които се извършват от ДСП-Нови пазар и ЦОП –Нови пазар.

- Около 1200 социалнослаби семейства в общината са обект на социално подпомагане и получават месечни или целеви помощи, от тях 49 са многодетни семейства.

Като показател за развитие на социалната сфера се използват и данните за заетост и безработица на населението. Близко 13700 от активното население в общината е трудово ангажирано. Нивото на регистрираната безработица по данни на Дирекция „Бюро по труда“ Нови пазар за последните две години - 2008 – 2009 варира между 11 - 12 %. По-голямата професионална ангажираност на трудоспособното население и икономическата необходимост, предполагат по-малко отделено време и грижи за децата, болните и възрастните от страна на семейството.

От друга страна, типично за нашата община е, че развитието на социалните услуги води до разкриване на нови работни места, чрез ангажиране на безработни след преквалификация.

2. ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩИТЕ КЪМ МОМЕНТА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ:

2.1. СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СОЦИАЛНИ ИНСТИТУЦИИ. На територията на община Нови пазар действат следните специализирани институции.

- Дом за стари хора –гр. Нови пазар, ул. »Бреза« №2 с капацитет 45 души, като към настоящия момент се изгражда и отделение за лежачо болни с капацитет 20 души.

За настанените там лица се осигурява денонощна грижа – медицинско обслужване, хранене, организиране на свободното време чрез трудотерапевтични занимания и социална работа. След като се открие отделението за лежачо болни и необходимостта от осигуряване на непрекъснато медицинско обгрижване на лежачоболните – 20 човека, неминуемо ще възникне пролем с осигуряване на достатъчен медицински персонал – медицински сестри, профилирани за грижи за стари хора.

Възможности за развитие: *Разкриване на услуги, предлагани в домашна среда – организиране на свободно време, домашни грижи, включително и медицинско обслужване. Предвид застаряващото население и наличността на материална база ,която не се използва за други цели, да се увеличи капацитета на ДСХ от 45 на 70 и да се изгради хоспис към отделението за лежачо болни.*

Общото заключение за посочената институция е, че през последните две години, благодарение направените инвестиции за подобряване на материалната база – ремонти и ново строителство и обзавеждане, както и за квалификация на персонала, чувствително се подобри качеството на предоставяната социална услуга. Постигнаха се изискваните съобразно с държавните стандарти показатели за обслужване.

2.2.УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА - В СЕМЕЙНА И БЛИЗКА ДО СЕМЕЙНАТА СРЕДА:

□ Център за обществена подкрепа с капацитет 63 лица, като варира постоянно. Понякога надвишава капацитета от 63 лица според клиентите и работата с тях. Ежемесечно има индивидуална и групова супервизия на специалистите, която се осъществява от ИСДП гр.София. Екипът на ЦОП е специализиран за обучение на приемни семейства, които са насочени от отдел „Закрила на детето”.

Освен индивидуалната работа се осъществява и групова с деца /обхванати са 91 деца от община Нови пазар/ с ниска степен на риск по разработени програми за изграждане на социални и житейски умения:

-Да бъдем здрави

-Лятна ваканционна програма

-Превенция на насилието

-Програма за социални умения

През месец септември не са установени напрусения в работат на ЦОП

–Нови пазар

Възможност за развитие: *Изграждане на достъпна инфраструктурна среда за деца с увреждания- оборудване на помещение за рехабилитация и физиотерапия . Увеличаване капацитета . Мобилност на услугата – посещение в други съседни общини.*

□ Домашен социален патронаж. Това е първата развита в нашата община социална услуга, с достигнат капацитет **217** потребители. Предлага се пакет от услуги – доставяне на храна, съдействие за социални контакти, здравни грижи, помощ в бита – почистване на домовете, пране и др.

Възможност за развитие: *Усъвършенстване на механизмите на социално договаряне и партньорско взаимодействие и обмисляне на възможност за децентрализирането на социалната услуга чрез отдаването и на външен доставчик, като се създаде възможност за обхват и на отдалечените села.*

□ Домашни помощници. Услугата се предоставя на възрастни и /или самотни лица, със затруднено самообслужване. Обхванати са 90 лица – в гр.Нови пазар и всички прилежащи села. От 01.12.2009г. ще отпочне втора

фаза по ОП"РЧР" с 30 потребители .

Възможност за развитие: Включване на лица – стари и самотни, от отдалечени от общинския център селища, със затруднен достъп до други социални услуги.

□ Социални асистенти – Услугата се ползва от 25 лица на територията на общината. От 01.12.2009г. ще отпочне втора фаза по ОП"РЧР" с 30 потребители .

□ Лични асистенти по НП АХУ към ДСП Нови пазар.Услугата се ползва от 30 лица – в цялата община..

Последните две услуги са насочени към лица с увреждания, предимно инвалиди първа група, с определена чужда помощ. Личните асистентите са ангажирани с денонощна професионална грижа към свои болни роднини; Социалните асистенти осигуряват съдействие при общуване и социални контакти, за личен тоалет и хигиена в дома, битови и административни услуги, По този начин се подобряват възможностите за социална рехабилитация на тази целева група, в същото време се оказва социална подкрепа на семействата им.

С действието на програмата „Социален асистент” позволява да се отчете ограничението й: задължителното изискване услугата да се предлага предимно на лица с инвалидност над 90% и чужда помощ. На практика това се оказват тежко болни и/или възрастни лица, често приковани на легло, чиято преобладаваща потребност е от непрекъснати медицински грижи. В същото време лица в трудоспособна възраст и със съхранени възможности за социализация- намиране на заетост, квалификация, интензивни социални контакти и т.н, но с по-нисък процент увреденост и без чужда помощ, не могат да бъдат бенефициенти на тази услуга, въпреки че тя би им осигурила възможност за независим живот.

Възможност за развитие: Усъвършенстване нормативна база, институционалното взаимодействие и методиката на услугат – възможност за избор от потребителите и включване по-широк кръг лица с увреждания.

АНАЛИЗЪТ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ПОЗВОЛЯВА ДА СЕ НАПРАВЯТ ИЗВОДИ В СЛЕДНИТЕ ПОСОКИ:

1. Услугите са насочени предимно към лица с увреждания и стари, болни и самотни хора.

2 Ограничено е или липсва предлагането на социални услуги за определени целеви групи – например за децата с увреждания, социално слаби лица и семейства в криза,възрастните хора с увреждания се нуждаят от Дневен център за рехабилитация.

3. Капацитетът на услугите в институции и в общността е запълнен изцяло .

3.СОЦИАЛНА ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ.

Очертават се следните целеви групи, с идентифицирана потребност за

включване в системата от социални услуги:

1. Стари хора /надтрудоспособна възраст/

1.1.самотни,

1.2.с ниски доходи,

1.3.със затруднено самообслужване

2.Лица с увреждания: 2.1. деца и младежи с умствена изостаналост

2.2. деца със хронични заболявания и физически увреждания

2.3.възрастни с психически разстройства

2.4. лица с първа група инвалидност с чужда помощ

3.Деца и семейства в социален риск

3.1. Деца , претърпели насилие

3.2. Ученици, застрашени от отпадане от училище

3.3. Самотни родители и деца в риск от изоставяне

3.4. Кандидат осиновители

3.5. Деца в институции

Така направеният анализ на действащите социални услуги и оценката на потребностите на целевите групи позволява да се изведат следните

4. ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ:

4.1.ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ – Намаление броя на настанените в институции

1.1. Превенция на изоставяне в институции на деца – социална и психологическа подкрепа за родителски компетентности на семействата и родителите в риск

1.2. Тясно взаимодействие на всички институции в общината с МБАЛ на ниво родилно отделение с цел предотвратяване на изоставянето от старана на родилките.

1.3. Развитие на приемната грижа на територията на общината с цел предотвратяване на институционализацията на децата в риск.

1.4. Превенция – чрез промяна на обществените нагласи за ограничаване настаняване на възрастни с увреждания и стари хора в институции, чрез развитие на алтернативни услуги в общността

1.5. Извеждане на лица - деца и възрастни , вече настанени в институции

и осигуряване в замяна алтернативни услуги в общността .

4.2. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

2.1. Проучване на потребностите от развитие на нови социални услуги в общността

2.2. Развитие на разнообразни и качествени социални услуги в общността, като алтернатива на услугите в институции: в съответствие с държавните стандарти и потребностите на бенефициенти

2.3. Развитие на услугите, подпомагащи социалното включване на хората с увреждания. Подкрепа за независим живот.

4.3. РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, НАСОЧЕНИ СПЕЦИАЛНО КЪМ ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВА В РИСК

3.1. Разработване на система от социални услуги, насочени към децата, като елемент на Общинска програма за закрила на детето.

3.2. Развитие на услуги, насочени към превенция на изоставянето на деца в институции

3.3. Разкриване на услуги, насочени към децата с увреждания – подготовка и подкрепа за самостоятелен живот.

4.4. ГАРАНТИРАНЕ НА ДОСТОЙНИ УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТ И КАЧЕСТВО НА УСЛУГИТЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ

Изготвяне на план за подобряване състоянието на възрастните хора с увреждания.

4.5. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

5.1. Разработване на система за мониторинг , оценка и супервизия на действащите социални услуги, вкл. актуализиране на стандартите и допълване на адекватни критерии за новите социални услуги.

5.2. Въвеждане на иновационни подходи при планиране , реализиране и управлението на СУ – усъвършенстване на практиките по социално партньорство /Обществен съвет, НПО – Местни власти – държавни институции/, децентрализирането и стимулиране на социалното предприемачество.

5. МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ:

5.1. ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ:

1.1. Изграждане Защитено жилище за лица с увреждания – извеждане от институция след навършване на 18 годишна възраст / насочени от ДМСГ гр. Шумен и от други области/

1.2. Изграждане Дневен център за деца с увреждания.

1.3. Изграждане на Дневен център за възрастни хора с увреждания.

Срок на изпълнение по т. 1-3 -2012 година.

5.2. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

2.1 Разширяване обхвата на предлаганите услуги от ЦОП на

територията на съседни общини.Разработване на проект за изграждане на достъпна архитектурна среда, за включване на деца с увреждания.

Срок – текущ за периода.

2.2.Повишаване качеството и капацитета на предлаганите услуги в общността – „Социален асистент”,„Личен асистент””Домашен помощник” „Домашен социален патронаж”.Срок - текущ за периода

2.3.Разкриване на нови услуги:

Дневен център за възрастни хора с увреждания – в община Нови пазар /или в някое от прилежащите села след проучване на потребностите/

Срок на изпълнение:2011г.

Изграждане Защитено жилище за лица напускащи ДСМГ – извеждане от институция след навършване на 18 годишна възраст / насочени от ДМСГ гр. Шумен и от други области/

Срок на изпълнение:2012 г.

5.3.РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, СПЕЦИАЛНО НАСОЧЕНИ КЪМ ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВА В СОЦИАЛЕН РИСК

Изграждане Дневен център за деца с увреждания

Срок на изпълнение: 2011г

5.4.ГАРАНТИРАНЕ НА ДОСТОЙНИ УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТ И КАЧЕСТВО НА ПРЕДЛАГАНИТЕ УСЛУГИ ЗА НАСТАНЕНИТЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ ЛИЦА

4.1. Въвеждане система за мониторинг и оценка на работата на институциите по отношение изпълнение стандартите за предоставяне на услуги в СИ;

Срок на въвеждане – 2010г. , на изпълнение – за 2011 г.

4.2 .Реализирането на Плана за подобряване положението на възрастни лица , настанени в специализираните институции

- Осигуряване съдействие при изпълнение плана за развитие на Дома за стари хора
- Разработване и реализиране на обучителни програми за повишаване професионалните компетентности на персонала в институциите.
- Преустройство, ремонт на стари помещения и ново строителство с цел развитие на нови форми на услуги в институциите – Защитени пространства,социално-рехабилитационен център, хоспис към ДСХ.

Сроковете за изпълнение – съгласно Плановете за развитие и подобряване на възможностите за различните институции – текущо до 2011 г.

5.5.ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

5.1. Инициране на партньорства с НПО и представители на гражданския сектор с цел разработване на социални програми,

финансирането и реализирането им .

Срок за изпълнение: - текущо за целия период

5.2. Организиране на кръгла маса на тема – „Развитие на социалните услуги в община Нови пазар– успешни практики и перспективи”

Срок за изпълнение: - месец февруари 2010г.

5.3. Въвеждане на конкурсно начало и система за качествен подбор, квалификация, супервизия и оценка на социалните специалисти като гаранция за високо качество на предоставяните социални услуги в общността и институциите

Срок за изпълнение: текущ за целия период..

5.4. Осигуряване на възможности за обучение „на работното място” и поддържащо обучение за персонала на ДСХ –Нови пазар – във връзка с новото длъжностно разписание и достигане нивото на държавните стандарти и критерии за предоставяне на социални услуги.

Срок за изпълнение: текущ за целия период.

5.5. Организиране на процедури по децентрализация на още социални услуги в общността:

-след извършен мониторинг и оценка на вече действащи такива - социален асистент, домашен помощник и др.

-по предложение на Обществения съвет по социално подпомагане и НПО – доставчици на социални услуги.

Срок за изпълнение: - текущо до 2011 г.

5.6. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА:

5.1. Изготвяне на доклад/оценка на изпълнението и напредъка по реализиране на мерките и постигането на стратегическите цели, при годишното отчитане на социалната програма на Община Нови пазар.

5.2. Текущ мониторинг от институционалните партньори , Общината и НПО, имащи съвместни ангажименти в реализацията на мерките.

5.3. Да отпочне работа Обществения съвет ,който е създаден с Решение на Общинския съвет през м.11 2008г. и същият да изговя текущи становища относно проведен мониторинг на социални услуги предоставящи се територията на общината.

5.4. Осъществяване на текущи и комплексни годишни оценки на работата на специализираните институции, съвместно с РД”СП”, Д”СП”, ДАЗД и АСП.

6. ФИНАНСОВА РАМКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Финансирането на дейностите и мерките, заложи в настоящата стратегия, се осъществява по следния начин:

6.1. Средства от Държавния бюджет – за делегираните от държавата дейности.

6.2. Средства от Общинския бюджет: Домашен социален патронаж-мониторинговите дейности и част от тези за квалификация на персонала – чрез заложените административни разходи по направления и дейности.

6.3. Средства от национални фондове и програми – за предвидените разкриване част от новите услуги или развитие на действащите – Финансиране по линия на „Красива България”

6.4. Средства от Европейски фондове – при кандидатстване по проект по ОП РЧР –дейност домашен помощник и социален асистент.

6.5. Други източници на финансиране, предвидени в Закона за социално подпомагане – спонсорства, дарения и др.

7. ЗАКОНОВА РАМКА НА СТРАТЕГИЯТА

СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР е съобразена със следните действащи закони, нормативни и поднормативни актове:

1. Закон за социалното подпомагане и Правилника за приложението му.
2. Закон за Заврила на детето и Правилника за приложението му.
3. Закон за интеграция на хората с увреждания и Правилника за приложението му.
4. Закон за Насърчаване на заетостта .
5. Наредба за държавните стандарти и критерии за предоставяне на социални услуги – за деца, и за възрастни
6. Закон за местното самоуправление и местната администрация
7. Методики за предоставяне на социални услуги в Специализирани институции и услуги в общността.

**Изготвил: Директор ДСП
/ Мария Димитрова/**